

درس اوّل:

نقشه نوشتن

- این شهر خوش نقش و
- این نقشه را از دست یار من دریغ
- چو کوه پادشاهی یار من
- در طول سفر ایستگاهها را
- مسو این شهر هموار است
- اگر در زبان روشن هلیوند
- سفر نوشتن آغاز کنی به این
- به خط شمع سفر نوشتن

- این نقشه را از دست یار
- چو کوه پادشاهی یار من
- در طول سفر ایستگاهها را
- مسو این شهر هموار است
- اگر در زبان روشن هلیوند
- سفر نوشتن آغاز کنی به این
- به خط شمع سفر نوشتن
- معمولاً در سفر نوشتن
- هر وقت که می‌نویسی
- نگار و خطه‌های خوش
- این شهر خوش
- این نقشه را از دست یار
- چو کوه پادشاهی یار من
- در طول سفر ایستگاهها را
- مسو این شهر هموار است
- اگر در زبان روشن هلیوند
- سفر نوشتن آغاز کنی به این
- به خط شمع سفر نوشتن
- معمولاً در سفر نوشتن
- هر وقت که می‌نویسی
- نگار و خطه‌های خوش

نقشه نوشتن

با ورود معلم نگارش به کلاس، شور و نشاط دانش‌آموزان، بیشتر شد. معلم خوش فکر، درس را با یک مثال، آغاز کرد:

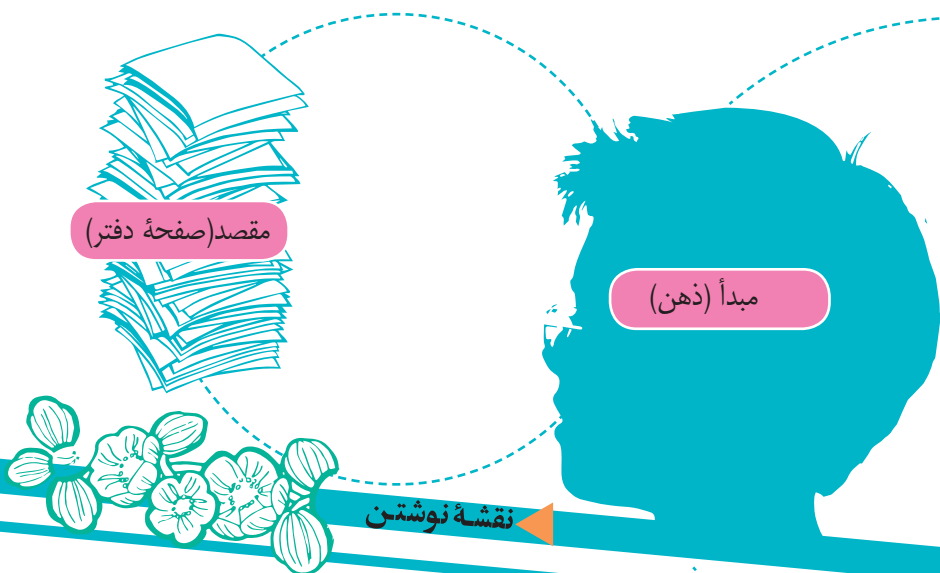
عزیزانم، نویسندگی شبیه یک سفر است؛ یک سفر واقعی و گاه خیالی؛ یک سفر خاطره‌انگیز و پرماجرا.

در سفر نویسندگی، من و شما همراهانی هستیم که می‌خواهیم به شهری بسیار زیبا، پرنقش و نگار و دلفریب، رهسپار شویم. پیش از سفر، لازم است هم من و هم شما به پرسش‌هایی فکر کنیم و به آنها پاسخ دهیم:

- این شهر خوش نقش و نگار، کجاست؟
- آیا نقشه‌ای از آن در دست یا در ذهن داریم؟
- چگونه و با چه وسیله‌ای باید به سوی آن برویم؟
- در طول سفر، ایستگاه‌ها و استراحتگاه‌هایی وجود دارد؟
- مسیر این شهر، هموار است یا از سرگردنه‌ها و از دل دره‌ها می‌گذرد؟

اگر دربارهٔ این پرسش‌ها بیندیشیم و نقشهٔ راه را ترسیم کنیم و ابزار مورد نیاز را فراهم نماییم؛ آن‌گاه، می‌توانیم سفر نوشتن را آغاز کنیم؛ بی‌آنکه نگرانی و هراسی داشته باشیم.

به نظر شما، در سفر نوشتن، نقطهٔ آغاز و پایان کجاست؟ معمولاً تصور می‌شود، نوشتن با نگارش کلمات بر روی صفحهٔ کاغذ شروع می‌شود؛ در حالی که چنین نیست. هر نوشته، پیش از خودنمایی بر پهنهٔ کاغذ، در ذهن نویسنده، طبقه‌بندی و نوشته می‌شود. هر قدر این فرایند (نگارش و طبقه‌بندی ذهنی) کامل‌تر باشد، نوشتهٔ ما نمود بهتری خواهد داشت؛ بنابراین در سفر نوشتن، نقطهٔ آغاز حرکت، «ذهن» است و خط پایان سفر «صفحهٔ دفتر» شماست.

اکنون باید مسیر ذهن تا صفحه دفتر را مشخص کنیم و ببینیم با کدام نقشه می‌توانیم آنچه در ذهن داریم، آسان‌تر بر صفحه دفتر بیاوریم. طبقه‌بندی ذهن، گام اول در تهیه نقشه سفر نوشتن است؛ این طبقه‌بندی، در حقیقت، ساختمان ذهن و نوشته ما را نشان می‌دهد. در نمایه زیر، **مسیر حرکت و مراحل سفر نوشتن** را می‌بینیم:

موضوع

مقدمه

تنه / بدنه
(متن نوشته)

نتیجه

شکل‌گیری چنین ساختاری در ذهن نویسنده، مسیر نوشتن را برای او هموار می‌سازد و زمانی که شروع به نوشتن می‌کند؛ برای خودش کاملاً روشن است که چه می‌خواهد بنویسد. نتیجه این طبقه‌بندی ذهنی و تسلط بر مطلب، نوشتن متنی دقیق و منسجم است. متن‌های دقیق و منسجم خوانندگان را سر در گم نمی‌کنند. یکی از راه‌های نظم دادن به ذهن و نوشته، طراحی **ساختمان نوشته** است. شکل زیر، **ساختمان ساده و طبقه‌بندی اولیه ذهن و نوشته** را نشان می‌دهد.

The template is designed to help organize a text. It consists of a central box with several sections, each with a label and a set of dotted lines for writing. The sections are:

- موضوع** (Topic): A light green box at the top.
- بندهای مقدمه (متن نوشته)** (Introduction (written text)): A light blue box below the topic.
- بندهای بدنه (متن نوشته)** (Main body (written text)): A large light orange box in the center, divided into three parts by horizontal lines.
- بند اول** (First part): A label on the right side of the first part of the main body.
- بند دوم** (Second part): A label on the right side of the second part of the main body.
- بند سوم** (Third part): A label on the right side of the third part of the main body.
- بند نتیجه** (Conclusion): A light yellow box at the bottom.

Decorative elements include floral patterns at the top and bottom, and a vertical column of diamond shapes on the left side.

اکنون نوشته‌ی یکی از دانش‌آموزان را با هم بخوانیم و به نقشه‌ی ذهنی و ساختمان نوشته، توجه کنیم:

موضوع

دل، آشیانه‌ی محبت

بند مقدمه

هر چیزی، مرکزی دارد. قلب و مرکز بدن ما انسان‌ها **دل** است که مخزن و گنجینه‌ی وجود به شمار می‌آید. این گنجینه، نیاز به مراقبت دارد.

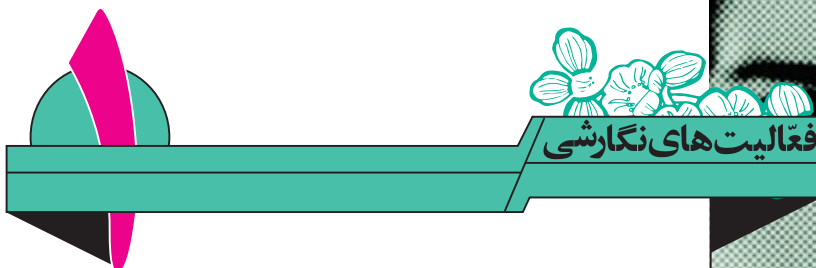
بندهای بدنه

اگر راستش را بخواهید دلم خالی از زشتی‌ها، پاک و سفید است. من در فضای دلم هیچ جست‌وجوگری ندارم که همه‌ی حرف‌ها را برایم بیابد و به من نشان دهد؛ اما در دلم توان و نیرویی بسیار فعال است و دوست و دشمن، راستی و دروغ و خوبی و بدی را فوراً شناسایی می‌کند و به هر کس اجازه‌ی ورود نمی‌دهد. به همین سبب، در دلم جز خوبی‌ها چیزی نیست. در دلم به روی دوستان، همیشه باز است تا آزادانه بیایند و بروند و هر روز به تعداد دوستانم افزوده شود. تلاش می‌کنم؛ دوستان را نرنجانم. از کسانی که با لطف و محبت می‌خواهند دلشان را پاک و بی‌کینه و زیبا نشان بدهند؛ خوشم می‌آید؛ چون آنها آدم‌های مهربانی هستند؛ هم خود را و هم دیگران را دوست می‌دارند. این، کار بسیار خوبی است.

بند نتیجه

دل، اصلی‌ترین بخش خانه‌ی وجود ماست. همه‌ی ارزش دل‌ها به سادگی و پاکی آنهاست. شادابی و سرزندگی یک کشور هم به جوانانی وابسته است که دلی پاک و بی‌کینه اما استوار و بی‌باک دارند. پس دلمان را سرشار از نور ایمان و لبالب از حضور دوستان کنیم.

◆ نوشتهٔ زیر را بخوانید و ساختمان آن را مشخص کنید.

زبان‌های ما

زبان، عامل پیوند با دیگران، پیام دادن و گفت‌وگو است. اکنون اگر از شما پرسند «چند زبان داریم؟» جواب خواهید داد: «خب معلوم است یک زبان». اما با کمی تأمل، درمی‌یابیم که از راه‌های دیگر هم می‌توانیم پیام بدهیم و با دیگران سخن بگوییم. ما علاوه بر این زبان؛ یعنی زبانی که با آن حرف می‌زنیم، زبان‌های دیگری هم داریم. مثلاً وقتی از دور یکی از دوستانمان را می‌بینیم و برایش دست تکان می‌دهیم در واقع بدون آنکه سخنی بر زبان آوریم، با او ارتباط برقرار می‌کنیم؛ سلام می‌کنیم و احوالش را می‌پرسیم.

هنگامی که مُبصرِ کلاس انگشتش را روی لب و بینی‌اش می‌گذارد، در واقع به دانش‌آموزان یادآوری می‌کند که ساکت باشند و نظم کلاس را بر هم نزنند.

به کمک دیگر اعضای بدن هم می‌توانیم، پیامی را به دیگران بفهمانیم مثل حرکتِ سر، چشم، ابرو و... به این زبان‌ها، «زبان‌های بدن» می‌گویند.

بنابراین، اگر زبان‌های بدن خود را خوب بشناسیم و به موقع آنها را به کار بگیریم، با دیگران ارتباط مؤثرتری خواهیم داشت.

◆ پاییز ◆ حیات مدرسه ◆ روزی را که دوست دارم، تکرار شود

موضوع:

♦♦♦ یکی از انشاهای عضو گروه خود را انتخاب و آن را بر پایه معیارهای زیر، بررسی و نقد کنید.

معیارهای ارزیابی :

- ♦ انتخاب موضوع مناسب (موضوع نباید خیلی کلی باشد)
- ♦ رعایت طبقه‌بندی ذهن و نوشته (نوشتن بند مقدمه، نوشتن بندهای بدنه و بند نتیجه)
- ♦ رعایت املا و صحیح کلمات
- ♦ پاکیزه‌نویسی

نتیجه بررسی و داوری :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

درست‌نویسی

♦ او، گاهی، به سفر می‌رود.

♦ او، گاهاً، به سفر می‌رود.

جملهٔ اوّل، درست است؛ زیرا تنوین نشانهٔ ویژهٔ کلمات عربی است. واژه‌های فارسی (دوم، ناچار) نیازی به این نشانه ندارند. به کارگیری این نشانه برای واژه‌های فارسی و غیر عربی، روا نیست.

♦ جمله‌های زیر را ویرایش کنید:

♦ این موضوع را تلفظاً به دوستم گفتم.

.....

♦ برای حفظ میهن، جانا و مالا باید تلاش کرد.

.....

◆ آنچه در تصویر زیر می بینید؛ بنویسید.

Blank lined area for writing.

آیا خواننده نوشته شما بدون اینکه تصویر را ببیند، می‌تواند تنها با خواندن نوشته شما تصویری از آن داشته باشد؟